

ROLUL POLIȚIEI ÎN ACTIVITATEA DE PREVENIRE A INFRAȚIUNILOR DE PUNGĂȘIE

Alexandru CICALA,
doctor în drept, conferențiar universitar
al Catedrei „Activitate specială de investigații și anticorupție”
a Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI

Rezumat

În demersul nostru științific, am oglindit rolul angajaților poliției în lupta cu infracțiunile de pungășie. Datele empirice, opiniile unor cercetători din domeniul criminologic ne-au permis să identificăm cauzele și condițiile ce stau la baza comiterii acestui fenomen, totodată în limitele competenței funcționale ale angajaților din sfera polițienească au fost înaintate și descrise instrumentele și metodele de intervenție ale acestora pentru realizarea unor măsuri de prevenire eficiente a furturilor din buzunar, poșete și din bagaje.

Cuvinte-cheie: furt, pungășie, buzunar, poșetă, cauze și condiție, factori criminogeni, poliție, prevenire generală, prevenire individuală, flagrant.

Summary

In our scientific approach, we have mirrored the role of police officers in the fight against burglary. Empirical data, the opinions of some researchers in the field of criminology allowed us to identify the causes and conditions underlying this phenomenon, while within the limits of the functional competence of police employees were submitted and described the tools and methods of their intervention to achieve effective measures to prevent theft of pockets, purses and luggage.

Keywords: theft, robbery, pocket, purse, causes and condition, criminogenic factors, police, general prevention, individual prevention, flagrant.

Introducere. Având în vedere activitățile infracționale caracteristice perioadei pe care o parcurgem, pe fonul unor neajunsuri existente de ordin economic, social, politic, juridic, și mai nou pandemic, efectivul Poliției a întreprins, și la moment, și în continuare întreprinde un șir de activități orientate spre lupta cu criminalitatea, prevenirea infracțiunilor la orice nivel, totodată respectând principiile de bază ale drepturilor și libertăților constituționale ale persoanei, precum și plasarea tuturor cetățenilor pe o linie de egalitate în fața legii.

Vădit este faptul că povara cea mai mare cât privește prevenirea tuturor infracțiunilor le revin structurilor polițienești prin intermediul instrumentelor oferite de către legislație. În activitatea zilnică, subdiviziunile po-

liției organizează și întreprind măsuri împreună cu reprezentanții tuturor structurilor din domeniul public cât și privat, orientate la relevarea, curmarea, prevenirea a infracțiunilor contra persoanei, a celor patrimoniale etc.

În activitatea poliției, munca de prevenire a infracțiunilor patrimoniale reprezintă una din principalele direcții de activitate ce se desfășoară zilnic, în baza planurilor strategice și programelor elaborate în acest sens. Grija sporită față de problemele protejării drepturilor patrimoniale rezultă din unele circumstanțe și caracteristice acestor infracțiuni. Totodată, infracțiunile patrimoniale sunt cele mai răspândite fapte ilicite, plasându-se în structura criminalității în medie de 54%, fiind atribuite și la categoria celor mai puțin periculoase infracțiuni.

Metode și materialele aplicate. În procesul elaborării studiului a fost folosit materialul doctrinar, literatura de specialitate criminologică și de investigație, materialele dosarelor penale privind infracțiunile de pungășie. De asemenea, investigarea acestui fenomen a fost posibilă prin aplicarea mai multor metode de cercetare științifică ale teoriei dreptului și criminologiei: metoda logică, metoda analizei comparative, analiza sistemică, statistică etc. Totodată, au fost utilizate lucrările savanților autohtoni, informații empirice precum și materialele științifice ale doctrinarilor altor state.

Conținut de bază: în cadrul structurilor polițienești, mai exact în cadrul serviciilor de investigații, sunt constituite linii de muncă atât în raport cu obiectivul urmărit de infractori și cu locul comiterii faptei, cât și în raport cu modurile de operare folosite de infractori.

Criminalitatea pe lina furturilor de buzunare evidențiază o evoluție constantă a numărului de infracțiuni înregistrate, iar aria latenței, spre deosebire de alte infracțiuni, este într-o continuă creștere și din atare considerente infracțiunile de pungășie se situează pe primul loc în rândul infracțiunilor de natură judiciară. Astfel, una din sarcinile de bază ale poliției judiciare este relevarea atentatelor criminale, în primul rând, a faptelor criminale latente, despre existența cărora nu se cunoaște în baza surselor oficiale. Conform estimărilor efectuate de criminologi, nivelul criminalității latente depășește de câteva ori numărul infracțiunilor înregistrate oficial.

Activitatea de relevare a infracțiunilor de pungășie include trei componente: identificarea persoanelor care le-au comis, stabilirea în acțiunile lor a semnelor infracțiunii pentru a soluționa problema pornirii urmăririi penale, identificarea sau stabilirea locului aflării bunurilor obținute ca urmare a sus-tragerii și stabilirea părții prejudiciate [4, p. 14].

Îndeplinirea acestei sarcini este corelată de punerea în aplicare a activității de căutare operativă ca una din tipurile activității speciale de investigație în cursul căreia are loc colectarea proactivă a informațiilor primare despre semnele activității infracționale și a persoanelor implicate [6, p. 6].

Cum am precizat anterior, o parte considerabilă de infracțiunilor de

pungășie rămân latente deoarece sunt prezente câteva cauze, după cum urmează:

✓ **Cauze obiective**, la care se referă: 1) starea sănătății victimei sau a martorului infracțiunii, motiv pentru care nu a fost posibilă sesizarea organelor de drept cu privire la infracțiunea comisă; 2) se afla în locuri unde era dificil sau imposibil de a lua legătura cu reprezentanții organelor de drept; 3) avea insuficientă informație despre infracțiune (a văzut doar lipsa bunurilor personale, nu și momentul când făptașul le-a sustras, considerând fie că aceste bunuri au fost pierdute sau uitate undeva), de aceea nu a putut califica un astfel de comportament ca fiind infracțional; 4) despre infracțiunea comisă, victima a considerat că este vinovată și nu dorește să anunțe organele de drept; 5) obiectul sustras nu este de preț considerabil sau suma de bani sustrasă este foarte mică [8].

✓ **Cauze subiective**, pot fi următoarele: 1) lipsa încrederii din partea victimelor sau a martorilor în activitatea poliției și procesul de demascare a infractorilor; 2) nihilismul juridic, în particular convingerea deplină că organele de drept nu vor reacționa la informația privind infracțiunea comisă și, din aceste considerente, nu este oportun de a pierde timpul în zadar; 3) existența verosimilității descoperirii unor fapte reprobabile sau ilicite, comise cândva de victimă sau de martor; 4) tendința „de a se răfui” cu infractorul cu propriile forțe; 5) frica față de infractori, care ar putea ulterior să se răzbune pe victimă sau pe membrii săi de familie; 6) compătimirea infractorului, în special dacă infracțiunea este comisă de către un minor, o persoană în etate sau de o persoană bine cunoscută; 7) persoana consideră prejudiciul cauzat prin comiterea infracțiunii ca fiind ne semnificativ și nu dorește să piardă timpul pentru comunicarea cu reprezentanții organelor de drept; 8) frica sau neîncrederea unor persoane, care în trecut au fost victime sau martori ai unei infracțiuni comise de reprezentanții organelor de drept [7, p. 606-613].

Furtul din buzunare a fost și, din păcate, este apreciat ca o infracțiune „neînsemnată sau mărunță”, fără un pericol social deosebit, de către mulți polițiști. Însă este cert faptul că victimele acestui gen de fapte sunt cetățenii care aparțin păturii modeste a societății, cu posibilități materiale medii, care călătoresc cu mijloace de transport în comun și frecventează locuri aglomerate, de exemplu, piețe, magazine sau marile complexe angro [1, p. 268].

În literatura de specialitate criminologică [5, p. 62], sunt distincte mai multe categorii de victime, însă voi descrie doar caracteristicile victimelor ce sunt proprii infracțiunii de pungășie. Astfel, după părerea noastră, victima infracțiunii de pungășie deseori reprezintă categoriile de persoane care precipită declanșarea acțiunii răufăcătorului. În acest caz, între infractor și victimă nu există o legătură anterioară, dar comportamentul neglijent al celei din urmă incită pe infractor la comiterea infracțiunii. Afișarea nejustificată a opulenței, și aici ne referim la momentul când portmoneul victimei este vă-

zut întâmplător de făptuitori, neasigurarea corespunzătoare a bunurilor, sau sunt plasate în mod involuntar în fața pungașilor, deplasarea în transportul public în orele de vârf sau supraaglomerate, plasarea telefoanelor mobile, banilor, portmoneelor în buzunarul din spate sau cel lateral, fapt ce favorizează procesul de sustragere etc. Evident, și din aceste cazuri, o parte din vină aparține victimei, căci, prin comportamentul neglijent, lipsa de grijă față de propria persoană sau bunuri, o fac să devină victimă ușoară pentru infractori.

De obicei „meseria de hoț de buzunare” este însușită de la un infractor cu experiență în spate sau în „școli” specializate care deseori sunt centralizate în instituțiile penitenciare. Infractorii, înainte de a merge în teren, se pregătesc, îmbrăcând anumite haine pentru a distra atenția, cu pungi sau ținând în mână haine, indiferent de anotimp sau timpul de afară.

Pregătirea hoților în vederea săvârșirii furturilor din buzunare mai presupune, pe lângă factorii enumerați mai sus și următoarele:

- ✓ identificarea locurilor și traseelor „profitabile” (de obicei care duc spre centrele comerciale, piețe sau care pornesc de la garile auto sau de tren, adică unde sunt prezenți oamenii cu bani);

- ✓ procurarea și folosirea obiectelor care să-i ajute la ascunderea acțiunilor de sustragere (obiecte de îmbrăcăminte, sacoșe cu cărți, mape etc.);

- ✓ cunoașterea angajaților de poliție care sunt responsabili de prevenirea și descoperirea infracțiunilor de pungășie;

- ✓ identificarea potențialelor victime [1, p. 274].

Modurile de operare folosite de către hoții din buzunare și poșete depind de locul unde acționează și victima aleasă. Conform practicii judiciare, cel mai adesea victimele provin din rândurile celor de sex feminin, plecând-se de la ideea că femeile fac majoritatea cumpărături și că acestea dau dovadă de cea mai mare neglijență în asigurarea protecției poșetelor sau buzunarelor.

Ținând cont de opinia conform căreia cea mai bună metodă de prevenire a infracțiunilor în cauză este reținerea hoțului în flagrant, urmată de condamnarea și izolarea lui de societate, cea mai eficientă va fi metoda preventivă ce prevede acțiuni de relevare și înlăturare a factorilor obiectivi și subiectivi de natură să favorizeze săvârșirea actelor de pungășie.

În altă ordine de idei, susținem cu convingere că, pentru desfășurarea unor activități eficiente de prevenire a furturilor din buzunare, este necesară implicarea nemijlocită a angajaților poliției, or identificarea și stabilirea cauzelor și condițiilor ce sunt proprii fenomenului vizat este una din atribuțiile de bază a unor servicii polițienești.

Pentru desfășurarea cu succes a măsurilor de prevenire a furturilor de buzunare, consider că este necesar de identificat factorii criminogeni care generează comiterea acestui fenomen.

Factorii criminogeni specifici ce contribuie la săvârșirea acestor infracțiuni, se referă la personalitatea pungașilor și procedeele utilizate de ei la

sustragerea banilor și bunurilor altor persoane, situațiile de vulnerabilitate în care se află victimele, locul și timpul potrivit pentru comiterea pungășiilor [9, p. 68] etc.

În urma studierii practicii judiciare privind infracțiunile de pungășie, am identificat următoarele cauze și condiții:

- ✓ neatenția victimei la păstrarea bunurilor personale;
- ✓ prezența victimei în locurile supraaglomerate, autobuze, troleibuze, piețe, centre comerciale, gări auto etc.

- ✓ organizarea proastă în activitatea unor organizații, întreprinderi și instituții (de comerț, de transport, culturale, sportive etc.) în urma cărora în locurile de comercializare a mărfurilor, biletelor, în unitățile de transport, locurile de intrare-ieșire din edificii și teritorii închise unde se creează rânduri mari, înghesuieți și alte condiții ce înlesnesc săvârșirea pungășiilor;

- ✓ subaprecierea pericolului social real al pungășiei;
- ✓ munca insuficientă a angajaților poliției în procesul de reținere în flagrant a făptuitorilor;

- ✓ interacțiunea și cooperarea insuficientă între subdiviziunile specializate și alte subdiviziuni ale Poliției în lupta cu fenomenul pungășiei;

- ✓ gradul redus de pregătire antiinfracțională a anumitor persoane, fapt care favorizează și încurajează infractorii;

- ✓ comportamentul nepăsător al unor cetățeni.

Dorim să precizăm că hoții de buzunare selectează și studiază în prealabil victima, ocolesc persoanele care manifestă vigilență. Victimele acestor gen de infracțiuni efectiv creează condițiile necesare pentru realizarea intențiilor infracționale de către pungăși (se înghesuie, se împing unul pe altul, plasează banii și alte obiecte în locuri ușor accesibile pentru hoții de buzunare etc.).

Susținem pe deplin ipoteza expusă de autorul român Bujor Florescu și susținută de majoritatea lucrătorilor practici care sunt implicați în lupta cu pungășiile din sfera polițienească, precum că din punct de vedere practic, activitatea hoților de buzunare nu poate fi prevenită ci cel mult îngreunată. Din atare motiv, cea mai eficientă măsură de prevenire a infracțiunilor de pungășie considerăm a fi supravegherea pe infractori încă de la punerea în libertate sau identificarea intenției de a sustrage pentru a-i prinde în flagrant în timpul săvârșirii infracțiunii de pungășie [2, p.285].

Activitatea preventivă a pungășiei trebuie să cuprindă măsuri îndreptate spre înlăturarea și neutralizarea cauzelor și condițiilor menționate mai sus. De aceea, în cadrul activităților de prevenire, angajații poliției și reprezentanți ai societății civile pot desfășura următoarele categorii de măsuri:

a) **Măsuri de prevenire generale, orientate spre propaganda juridică și pregătirea antiinfracțională a populației.** Prin convorbiri, lecții, publicații în mass-media, cetățenilor li se explică esența, pericolul social al

pungășiei, al indivizilor ce comit astfel de fapte și consecințele săvârșirii lor. Concomitent, populația se informează despre cauzele și condițiile care duc la săvârșirea furturilor din buzunare și poșete, menționând rolul cetățenilor în prevenirea lor și propunându-le respectarea unor măsuri de securitate antifurt, cum ar fi:

- evitarea purtării asupra lor a unor sume mari de bani fără necesitate, plasarea banilor și obiectelor prețioase în locuri inaccesibile pentru străini, având la dispoziție doar sume ne semnificative necesare pentru cumpărături mici și achitarea călătoriei;

- respectarea vigilenței, asigurarea supravegherii bunurilor;

- ocolirea înghesuiei fiind atenți și reacționând adecvat la comportamentul persoanelor ce le creează;

- apelul la ajutorul altor cetățeni pentru reținerea și predarea către poliție a indivizilor suspectați de pungășie;

- nu lăsați bagajele fără supraveghere în transport sau în alte localități pe care le frecvențați;

- în timp ce mergeți după cumpărături în transportul public, nu vă lăudați cunoscătorilor în ce privește intențiile dumneavoastră comerciale;

- la magazin, piață sau alte locuri, de unde doriți să faceți cumpărături, îmbrăcați-vă modest, fără multe bijuterii sau obiecte care atrag atenția infractorilor;

- Schimbați banii în locuri autorizate [3].

Totodată, în cadrul acestei categorii putem include activitățile de distribuție în mediul populației a materialelor informative referitoare la prevenirea infracțiunilor de pungășie, elaborarea și expedierea în adresa organelor, organizațiilor, instituțiilor și întreprinderilor a unor sesizări, cerând realizarea unor măsurilor ce țin de competența lor, orientate spre înlăturarea cauzelor și condițiilor ce favorizează comiterea faptelor de pungășie.

După caz, angajații poliției recomandă instalarea în locurile respective a tehnicii de video de control și supraveghere, a căror prezență este un factor de prevenire și de documentare a activității ilicite a diferitor categorii de delincvenți.

În vederea prevenirii actelor de pungășie, angajații poliției mai pot aplica și alte măsuri, cum ar fi:

- asigurarea ordinii publice, prevenirea faptelor ilicite patrimoniale cu utilizarea diferitor forțe, organizând patrularea echipelor polițienești și gărzilor populare, supravegherea situației în locurile unde pot fi comise fapte de pungășie și depistarea persoanelor al căror comportament naște suspiciuni;

- plasarea în unitățile de transport public a materialelor informative privind faptele de pungășie, cu oglindirea datelor de contact ale angajaților poliției responsabili pe segmentul vizat, pentru o intervenție cât mai rapidă a

acestora;

- orientarea reciprocă între subdiviziunile polițienești, despre hoții de buzunare deja reținuți pe asemenea fapte în scopul depistării și documentării acestora;

- instruirea cadrelor de poliție cu privire la moduri de operare, psihologia infractorilor, prezentarea albumelor foto angajaților ce intră în serviciul de prevenire și combatere a infracțiunilor de pungășie;

- analiza infracțiunilor de pungășie deja comise cu autori neidentificați și întocmirea unor planuri de măsuri speciale de investigații cu trasarea sarcinilor concrete, care să fie pus în fața unui grup special creat pentru asemenea cazuri și prinderea în flagrant a acestor elemente;

b) **Măsuri de prevenire individuale orientate spre împiedicarea celor predispuși a săvârși infracțiuni.** Eficacitatea activității de prevenire a pungășiei presupune și aplicarea unui ansamblu de măsuri cu caracter individual-educativ, îndreptate spre identificarea tuturor persoanelor predispușe de a săvârși infracțiuni de pungășie și aplicarea măsurilor educative asupra acestora în scopul schimbării modului de lor viață, formării convingerii personale de a renunța la realizarea intențiilor ilicite.

Pentru realizarea acestor categorii de măsuri pot fi desfășurate și alte activități suplimentare celor expuse mai sus (monitorizarea hoților, înregistrarea acestora cu ajutorul tehnicii criminalistice, verificarea periodică a pungășilor la domiciliu pentru verificarea alibiurilor la infracțiunile de pungășie comise, desfășurarea diferitor activități în locurile favorabile comiterii furturilor din buzunare și în locurile frecventate de persoanele predispușe la săvârșirea acestor infracțiuni pentru demascarea acestora și introducerea în albumele foto, folosirea experienței cadrelor de poliție, care au activat timp îndelungat pe această linie de muncă și care pot furniza date valoroase despre infractori, modul de operare și anturajul acestora, întreprinderea unui ansamblu de măsuri întru identificarea persoanelor care duc un mod de viață parazitar, cerșetori, prostituate atragerea atenției asupra lor, posibil fiind faptul că aceștia să comită furturi sau să fie complici ai pungășilor etc.).

Este cert faptul că potențialii pungăși se stabilesc din rândul indivizilor condamnați anterior pentru furturi din buzunare și poșete, printre cei față de care, pentru săvârșirea pungășiei, au fost aplicate alte măsuri prevăzute de lege, precum și în mediul altor categorii de risc (narcomani, cei care fac abuz de alcool, amatorii de jocuri de noroc).

Efectul scontat al activității de prevenire a infracțiunilor de pungășie prin reeducarea persoanelor predispușe la comiterea infracțiunilor date poate fi atins numai atunci când în privința persoanei luate la evidență a fost acumulată toată informația referitoare la semnele care dovedesc prezența comportamentului deviant, modul de viață, obiceiurile și ocupațiile, relațiile cu prietenii și cunoscuții, condițiile și genul activității profesionale, particula-

ritățile individuale [5, p. 144].

Față de aceste persoane, ținând cont de caracteristicile individuale ale fiecăreia din ele, se aplică măsurile educative care pot contribui la reorientarea lor, la formarea intereselor pozitive și simțului de respect față de lege.

O atenție aparte în activitatea de prevenire a acestor infracțiuni, angajații poliției trebuie să o acorde persoanelor tinere, a căror pondere în rândul pungașilor înregistrează o tendință de creștere. În fiecare caz aparte este necesar de stabilit factorii criminogeni care au determinat implicarea acestora în activitatea infracțională utilizând, pentru înlăturarea lor și reeducarea persoanei, posibilitățile, după caz, ale angajaților poliției, părinților, rudelor, cadrelor didactice, colegilor de serviciu și persoanelor ce se bucură de autoritate [10, p. 35].

După cum demonstrează practica judiciară, din punctul de vedere al reeducării, hoții de buzunare prezintă o categorie aparte care necesită aplicarea unui ansamblu special de măsuri individuale de prevenire și influență. Pentru majoritatea pungașilor, activitățile infracționale desfășurate sunt percepute ca o meserie, un mod de obținere a surselor de existență, dar nu este o tulburare psihologică a persoanei (cleptomania). De aceea, acțiunile de prevenire individuale aplicate față de persoanelor anterior condamnate pentru pungășie, obligatoriu vor fi însoțite de o pregătire minuțioasă de către angajații poliției și stabilirea tuturor circumstanțelor și detaliilor necesare privind modelarea personalității pungașilor și intențiile infracționale.

c) **Documentarea și reținerea în flagrant a pungașilor.** Cum am precizat anterior, anume această activitate reprezintă o metoda sigură de prevenire a infracțiunilor de pungășie. Este de precizat că această formă ajută și la prevenirea comiterii altor infracțiuni. Această activitate se realizează după documentarea, cu ajutorul martorilor, prin utilizarea mijloacelor tehnice, a acțiunilor de pregătire sau tentativă (tăierea genții, buzunarului), încercările nereușite de scoatere a portmoneului sau a altor obiecte.

În concluzie, dorim să precizăm că activitatea de prevenire a infracțiunilor de pungășie reprezintă un fenomen complex, în care pot fi implicați pedagogi, psihologi, medici și angajații din administrația publică locală ș.a., însă, după părerea noastră, sarcina de bază aparține angajaților poliției. Cunoștințele, aptitudinile și „instrumentele” ce sunt proprii acestei profesii pe alocuri reprezintă bariera determinantă de stopare acestui fenomen infracțional.

Opinia savanților autohtoni din țară, cât și de peste hotare, coincide referitor la cea mai sigură metodă de prevenire a infracțiunilor de furt din buzunar, fiind reținerea hoțului în flagrant, urmată de condamnarea și izolarea lui de societate.

Referințe bibliografice:

1. Barbu N. D. *Investigații criminale Craiova*: Ed. SITECH, 2015. 457 p.
2. Florescu B. *Curs de investigații criminale*. Arad: Ed. Concordia, 2007. 438 p.
3. Cebotari S. Măsurile de prevenire a infracțiunilor contra patrimoniului gen pungășie și furt. https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/44-47.pdf (vizitat la 10.11.2021).
4. Cicala A. *Activitatea specială de investigații. Reprezentări schematice și definiții*. Chișinău: Ed. Departamentul Editorial-Poligrafic al Academiei „Ștefan cel Mare”, 2021. 154 p.
5. Cicala A. *Analiza criminologică și prevenirea infracțiunilor de omor*. Chișinău: Ed. Departamentul Editorial-Poligrafic al Academiei „Ștefan cel Mare”, 2021. 174 p.
6. Glavan B. *Activitatea specială de investigații. Lecții de fond*. Chișinău, 2019. 265 p.
7. Varvarici G. Cauzele și condițiile criminalității latente. Conferința științifico-practică internațională, 4 decembrie 2020. p. 606-613.
8. Богданов А. В. Особенности совершения карманных краж в городских условиях и их классификация. <file:///C:/Users/Usr/Downloads/osobennosti-sovershaeniya-karmannyh-krazh-v-gorodskih-usloviyah-i-ih-klassifikatsiya.pdf> (vizitat 10.11.2021).
9. Кокорева Л. *Методика расследования карманных краж, совершенных в общественном транспорте. Диссертация юридических наук*, 2010. 215 с.
10. Протопопов А. Л. *Расследование карманных краж*. Санкт-Петербург: СПб. МИЭП, 2011. 92 с.